

נר לשולחן שבת

פרשת קרח

גליון 702 תש"פ

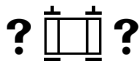

נביאים ניבאו, וחכמים חכמו, ופילוסופים חיפשו ויספו לספר רעת המחלוקת, ולא הגיעו לתכליתה.

לכן שנאו אותה ונוסו מפניה, והתרחקו מכל אוהביה וגואליה ורעיה. וגם אל כל שאר בשרכם אוהב מדנים התנכרו, ורחקו קרבתם, פן תספו בכל חטאתם."

הביא הרמב"ם בסיום דבריו פסוק ממחלוקת קרח, ששם אף אחד לא הצליח לצאת מאש המחלוקת, ואפילו שמשה רבינו התאמץ להזהירם, ומשה רבינו עמוד האמת, מקבל התורה, שנוכחו שכל דבר שאמר התאמת. וכן מה עלה בגורל מי שלא האמין לו [הן מהמצרים והן היהודים שמתו במכת החושך]. ועוד יותר, מכח האמונה לדבריו הם עצמם סיכנו את חייהם וקשרו השם-האליל של המצרים למיתתם ושחטוהו.

עוצמת רוח טומאת המחלוקת ליפפה אותם ולא שמעו לו ולא להגיון דבריו, וכולם אבדו. גם אותו שניצל - און בן פלת לא הצליח להנצל בכוחות עצמו, אלא אשתו הצילה אותו. לכן סיים הרמב"ם - "פן תספו בכל חטאתם." ("מזקנים אתבונן")

חידות לפרשת קרח

האחד שם, השני שמן? צהר. (ט"ז א', י"ח י"ב) וקשורים זה בזה: 'שמן תמיד עליון הוא' - אמר קרח "ומה אלו שנמשחו בשמן המשחה נטלו כהונה ומלכות, אני שאני בנו של שמן..." (במד"י"ח)

שלשה נביאים אחים, כולם פותחים באות א', וצאצא משורר, גם שמו מתחיל באות א'?

בניו של קרח - 'ובני קרח, אסיר, אלקנה ואביאסף נתנבאו במדבר'. (סד"ע רבה ב) רבינו חננאל מנאם בין מ"ח נביאים. (מגילה יד.) הצאצא המפורסם, אסף המשורר בבית המקדש. (דה"י א' ו' כ"ד)

בימי הקורונה הללו, את מה היינו נוטלים מפרשת השבוע? "והמגפה נעצרה" - "שנרפאו החולים במגפה". (י"ז ט"ו ספורנו)

"נשיאי עדה קראי מועד אנשי שם". (ט"ז ב) ← "תעיתי כשה אובד". (סנהדרין קט): התורה העידה לנו בפירוש שאין זו מחלוקת של אנשים פשוטים, אלא היו מיוחדים וקדושים, גדולים בעמם ובדורם.

ושמעת מפי רבי זצ"ל - הסבא - כי העונש הנורא לרדת חיים שאולה היה מאורע יחיד בעולם בשביל גדלותם. היה זה הנסיון האחרון להחזירם בתשובה, לשם כך הורידם לגיהנם כשהם חיים ובידם עוד לחזור בתשובה, כמו שזכרו לזה באמת בני קרח. (דליות חזקאל" ח"א ע"י שביאור מחלוקת קרח ועדתו כנגד משה, ב"ש וב"ה - ברור וחד)

"והנה פרח מטה אהרן". (י"ז ב)

רמז מופלא אמרו בבעלז

בהסכמת רבי זושא מאניפולי לספר "מאור עינים" חתם דבריו: "המדבר לכבוד התורה, היום יום א' כ"ג לחודש מרחשון לסדר ולפרט "והנה פרח מטה אהרן" לפ"ק.

ולכאורה אינו מובן, וכי פרשת קרח חלה בחודש חשון, מפני מה בחר להביא פסוק זה דווקא?! ואם התכוון למנין השנים, יכל להביא פסוק מפרשת השבוע ולהתאימו למספר השנים?! אלא רמז טמון כאן: מהרי"ד מבעלז נפטר בשבת, כ"ב מרחשון תרפ"ז. הלוותיו נתקיימה למחרת, ביום א' כ"ג מרחשון - זה היום בו בנו רבי אהרן קדוש ישראל הוכתר למלא מקום אבותיו. זהו מה שרמז רבי זושא ברוח קדשו, שביום כ"ג לחודש מרחשון יתקיים מאמר הכתוב "והנה פרח מטה אהרן" - רבי אהרן מבעלז שהוא נכד של המגיד מטשרנוביל ה"מאור עינים" יעלה לגדולה.

מתי הזמן המסוכן של המחלוקת?

אמר הגאון רבי חיים פאלאגי - "בהעלות המנחה ערב שבת קודש הוא עת מסוכן למחלוקת בין איש לאשתו ובין המשרתים, והרבה טורח הסיטרא אחרא לחרחר ריב. והאישי הירא יכוף יצרו ולא יעורר שום מחלוקת והקפדה ואדרבה יבקש שלום וילך לשלום." ("נפש חיים" ק"מ)

ועוד זמן שאינו פשוט...

תקנה באיזמיר - נכונה תמיד - אז, היום וכנראה גם מחר

הסכמת שלשת הרועים הרבנים המובהקים גדולים וצדיקים מוהר"ר חיים יצחק אלגאזי, מוהר"ר רפאל אשכנזי ומוהר"ר דוד אמאדו שהסכימו בכל חוזק ותוקף ובגזירת נח"ש ששום בן ישראל לא יכתוב איגרת או נייר כתוב בשום צד ואופן בלתי הזכרת וחתימת שם הכותב, כמובא בפנקס ההסכמות בעירנו. סיבה אחת: כי הוא מעורר מדנים ומחלוקת. שנית, גורם חילול ה' וחילול התורה ולומדיה, לבזות לאחרים, שהוא עוון גדול.

והשלישית - עוון חילול שבת. נתאמת לנו מפי עדים כשרים כי עבירה גוררת עבירה, מדביקים אלו הפיתקות הכתובות בלי שם בפתח בתי הכנסת ובפתח בתי חצרות בלילי שבתות. בכך מוכרחים המתנגדים להורידם בעצמם, או על ידי אמירה לגוי. הסכמה זו שרירה וקיימת, כי הוא לגדר וסייג בתורה ולא פרושי מאיסורא.

מתוך דברי מרן הרב שטיינמן בשיעורו בביתו אודות המחלוקת

אמר משה רבינו: 'הנה לכם החביב מכל, היא הקטורת החביבה מכל הקרבנות, וסם המוות נתון בתוכו שבו נשרפו נדב ואביהוא. לכך התרה בהם... מי שיבחר בו יצא חי וכולכם אובדים!' (רש"י ט"ז) ותמוה, איך הם הלכו להקטיר לאחר שהזהירם מפורש?! התשובה היא, כך רואים במציאות שהנכנסים למחלוקת לא יוצאים מזה, אפילו אם הם גורמים לעצמם מיתה!

וההסבר בזה הוא על פי דברי הגר"א, ברגע שהאדם נכנס למחלוקת שורה עליו רוח טומאה שמלפפתו ומונעת מהשכל הישר להצילו, אפילו שיוודע שהורס את עצמו והסובב אותו, אפילו שמבין שדרכו לבאר שחת, למרות זאת ממשיך בדרכו.

אלו הם דברי הגר"א: (משלי א' כ"ב-כ"ג) הנה אביעה לכם רוחי. נגד בעלי לצון ויושבי קרנות שאין להם תאוות עולם הזה, אלא ה"לצון חמדו להם", כי רוחם לא נחה ולא שקטה עד שידברו דברי לצון, ומזה יש להם נחת רוח.

והטעם - מפני שבכל דבר שאדם עושה נותנים לו רוח ממרום והוא המסייע אותו לעשות עוד דברים כאלה. וזה הרוח אינו נח ושקט עד שעושה עוד דברים כאלה והוא נהנה מהם, ומזה יש לו נחת רוח הן בדבר מצוה והן בדבר עבירה.

זהו "מצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה". כל דבר עבירה שהיא גדולה גם הרוח הבאה ממנה היא גדולה ומתאוה עוד יותר לעבירה, מחמת שרוח הטומאה גדולה עד מאד והיא כמעין הנובע.

צוואת הרמב"ם לבנו רבי אברהם

"אל תשקצו את נפשותיכם במחלוקת המכלה הגוף והנפש והממון, ומה נשאר עוד, ראיתי לבנים השחירו, ופחות נפחתו ומשפחות נספחו, ושרים הוסרו מגדולתם, ועיירות גדולות נתערערו, וקיבוצים נפרדו. חסידים נפסדו, ואנשי אמונה אבדו, ונכבדים נקלו ונתבזו בסיבת המחלוקת.

שאלות לפרשת קרח

מעשה באחד שהיו לו שונאים, שבעת היותו חזן בחזרת הש"ץ אמר בקול רם ובכוונה: 'וכל אויבי עמך ואויבי מהרה יכרתו...'
השיב הגאון רבי שלמה קלוגר: הנה רע עלי המעשה מכמה טעמים: אחד, שאסור להזכיר בחזרת הש"ץ מה ששייך ליחיד, ורק מה שהוא צורך רבים מותר להזכיר בקול רם. וגם שעובר בזה על דברי חז"ל שאמרו 'יתמו חטאים ולא חוטאים'.

והיות חמור, שליח ציבור צריך להסיר את הקנאה מליבו, שהרי נפסק שאם מכוון שלא להוציא את שונאיו בתפילתו גם אוהביו אינם יוצאים, ובדבריו אלו הראה אותו אחד שהוא פסול להיות שליח ציבור.

מה גם שב"ברכת המינים" ראוי להחמיר ולדקדק, והרי לפי נוסח תפילתו עולה שהברכה נתקנה רק על מי שהוא אויב שלו וגם של עם ישראל, אבל מי שהם אויבי עמך ואוהביו לא יכרתו, ואם כך הוא אוהב לאויבי ישראל... על כן ראוי לסלקו מן עמוד התפילה ולרודפו ביותר.

(שו"ת "האלף לך שלמה" ל"ו ועיין שו"ת "שבת הלוי" ח"ו ט')

חכמתו של רבי משה - מה עושים כדי למנוע מחלוקת!

מעשה בשליח ציבור שקיבלוהו הקהל לחזן לשלש שנים כמנהג ארצות אשכנז. כיון שיצא עליו ריגון, רצו חלק מהמתפללים לסלקו ממשרתו.

השיב החת"ס: אם יצא עליו קול בעלמא, אין לשמוע לו, כי אין בכך להוציא אדם כשר מחזקתו ולא יעבירוהו ממשרתו. אכן אם יש עדים ועדויות שהתנהג שלא כראוי, יש לחשוש לקול, אך עדיין אין להעבירו ממשרתו עתה, אלא כך יעשו, אחרי הזמן שקבעו לא יקבלוהו מחדש, אם בשטר החזנות התנו בפירוש שאחרי הזמן שקבעו הצדדים יכולים לחזור בהם.

אמנם כל זה לדינא, אבל אם יראה מעלתו שירבו מחלוקות על ידי זה, יניח ידו, שהרי בלאו הכי חזן בזמן הזה אינו מוציא את הרבים ידי חובה בתפילתו. ואפילו בימים הנוראים, כשמניח את ידו על סנטרו וצועק בקול עורב, הצעקתו ישמע קל...

ולמעשה, אפילו אם ידוהו ויקחו אחר במקומו, הלא גם החזן הזה בעוונותינו יהיה כמו הראשון... אם כן מה הועילו... וה' ירחם וישפות שלומו ושלום כל ישראל.

(שו"ת חת"ס או"ח ר"ה)

פסקי רבי משה - תמוז שנת תשס"ו - מתוך תשובת מרן "אגרות משה" - הוראות בענין בית הכנסת, עזרת נשים מחיצה והבימה.

בענין עמוד החזן ודאי שהוא צריך להיות שלא במקום גבוה, הלא כתוב "יורד לפני התיבה", אבל מכיון שאינו מפורש שהוא הכרח לבית הכנסת, אם אין מניחים לעשות כן אין מחוייבים לעשות מריבה ומחלוקת בשביל העמוד, אבל ודאי צריך להשתדל ולהשפיע שיעשו כראוי וכהוגן בכל דבר. (או"ח מ"ב)

סיפר מרן הגאון רבי חיים קניבסקי: 'אבא היה מעורב בגט של פלוני. לימים, כאשר ביררו אודותיו לשידוך בזיווגו השני, אבא שיבחו יחסית יותר ממה ששמעתי דעתו עליו בעת הגט.

התפלאתי... ואבא השיב לי כי אין לשפוט את האיש רק לפי הזמן שהיה בתוך המחלוקת, כי אז הוא אדם אחר ואין מכך לדונו לשלילה לגמרי!'

(מאחורי הפרגוד')

פעם נכנסו אל רבינו ה"ברכת שמואל" קבוצת בחורים אודות איזה סכסוך ומחלוקת שהיה ביניהם. טען להם רבי ברוך בר: "איך אתם יכולים לצער אותי, הרי כל ימי חי אני מצער עצמי בצרתן של ישראל!"

(ילקוט רשימות" בעניני בהמ"ק)

הגאון רבי חיים גריינמן היה נוסע לבדו עם מונית, שלא ידע אף אדם להיכן הוא הולך, להשפיע על אנשים למשוך ידיהם ממחלוקת, הסביר שההוא לא נתכוון לכל מה שנעשה, כמידתו של אהרן הכהן. היה מרבה להזהיר מאד על מחלוקת.

כאשר באו אליו, כשהיו סכסוכים ומריבות במוסדות בין אנשים בעלי כח ושליטה וקבלו לפניו על עוול, לפני ההכרעה מי צודק ומי לא צודק, היה אומר, מה הדרך, מה הפתרון, איך צריך להגיב לצד השני, לשתוק ולשתוק, זו היתה דרכו!

רבינו היה רגיל לומר: "באפס עצים תכבה אש, כשאין צד שני לא יכולה להיות שום מריבה!"

כח השתיקה - היתה אישה שאינה בריאה בנפשה שהציקה להם מאד, היתה שופכת מים מלוכלכים על הכביסה הנקיה. רבי חיים גריינמן היה אומר לבנותיו להוריד את הכביסה מהר, לפני שאמא תראה, שלא תהיה בכלל סיבה לתרעומת.

כאשר לא היה אפשר להסתיר זאת, אמר רבי חיים לאשתו, תחשבי שזה כמו גשם. שאלה הרבנית, וכי כך זה נראה אחרי גשם, הלא הכל מלוכלך... השיב לה, דמייני שהיו רוחות וחול ובא גשם ועל ידי זה הכביסה התלכלכה.

כשראה שעדיין הדברים לא מועילים ואולי יש עדיין תרעומת. אמר לה: "תחשבי שהכתמים הללו הם יהלומים, אדם שעוצר את עצמו ושותק זה יהלומים!"

(מילי דהספידא" עמ"ק צ"ש, ש"ע"ה)

"חכמות נשים בנתה ביתה"

כתב רבי יהונתן אייבשיץ 'אשה בגימטריא דבש'. ביאר הגאון רבי יוסף שלום אלישיב כשם שהדבש הופך את כל הדברים הנכנסים לתוכו לדבש - מטהר אותם, כך גם אישה יכולה להפוך את בעלה עם כל המידות הרעות והתאוות שבו לדבש מתוק.

(קב ונקי"י אהע"ז)

אשת חיל! הלכה כרבי מחבירו... (עירובין מ"ו)

אשתו של - רבי שמעון בן חלפתא בא ערב שבת ולא היה מה לאכול. התפלל וניתנה לו אבן טובה מהשמים. קנה והכין צרכי שבת... אמרה אשתו: 'איני טועמת עד שתאמר לי שתחזירנה במוצאי שבת. אתה רוצה ששולחנך יהיה חסר ושולחן חברך מלא?!'

הלך רבי שמעון בן חלפתא והודיע מעשה לרבי. אמר לו: 'לך אמור לה, אם שולחנך חסר, אני אמלאנו משלי'. חזר ואמר לאשתו. אמרה לו: 'לך עמי למי שלימדך תורה'. אמרה לו: 'רבי, וכי רואה אדם לחברו בעולם הבא... כיון ששמע כן, הלך והחזיר את האבן!'

(ש"ר פקודי נ"ב, ילקוט משלי תתקס"ד)

סיפר ידידי הרה"ג יוסף: דודתי בצרפת היתה אישה תקיפה, יודעת לעמוד על שלה. במשפחה ידעו זאת היטב...

לפני מלחמת העולם השנייה היא התחתנה עם יהודי שברח מרוסיה. בעת הכיבוש הגסטפו עצרו אותו. היא הלכה למטה הגסטפו במרסיי. החלה לצעוק עליהם: "איך אתם עוצרים אזרח נאמן". בזעמה נתנה סטירה לאחד הקצינים. כל הנוכחים במשרד התגלגלו מצחוק... והנה הלא 'אומן קרה, הדוד שלי שוחרר! היא הצילה את בעלה!

הם התחבאו כל המלחמה אצל איכרים צרפתיים, נדדו ממקום למקום, במהלך בריחתם, עם סכנת המוות שריחפה עליהם בכל רגע ורגע הם אימצו ילדה פליטה פולנית, לימים היתה להם כלה לבנם!

(נר לשולחן שבת')